

Zlínský kraj

VZDĚLÁVACÍ A VÝUKOVÉ CENTRUM PRO PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCI

POZOROVÁNÍ SLUNCE A DIGITÁLNÍ TECHNIKY SNÍMÁNÍ

Libor Lenža

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.

PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE

SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

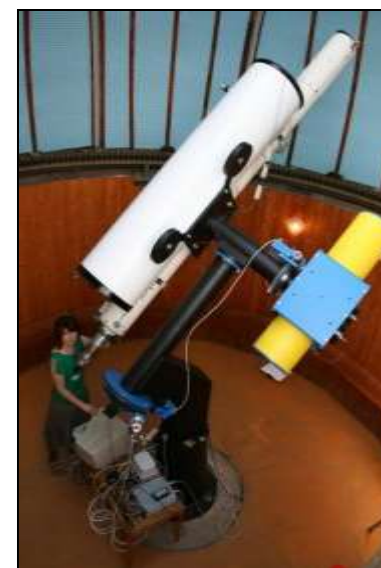
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

FOND MIKROPROJEKTŮ

Pár slov k historii spolupráce

- Spolupráce z Kysuckou hvězdárnou v Kysuckom Novom Meste (Ktajská hvezdáreň v Žiline) má již dlouho tradici
- Kompatibilní pracovní týmy – osobní pracovní vztahy
- Známe se a víme čeho jsme schopni...

Rozsah vzájemné spolupráce

Od odborných pozorování, koordinace, výměny zkušeností, praktické pomoci až po celou řadu společných vzdělávacích akcí

Areál Hvězdárny Valašské Meziříčí, příspěvkové organizace

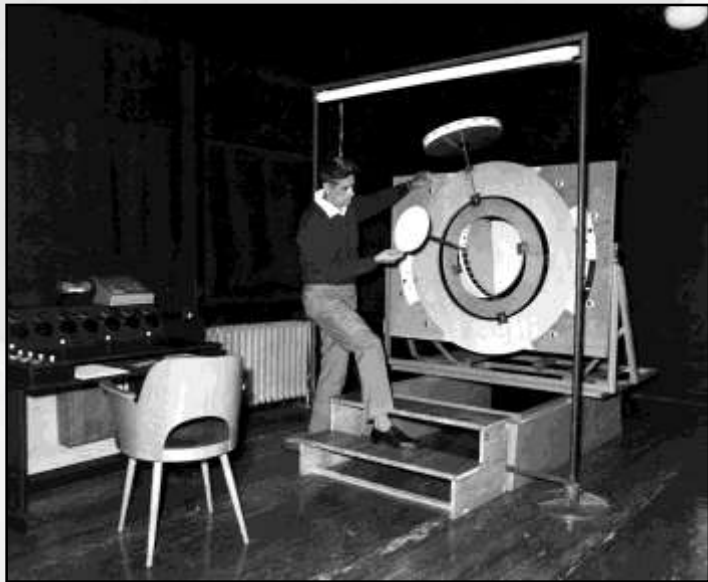

Odborné pracoviště

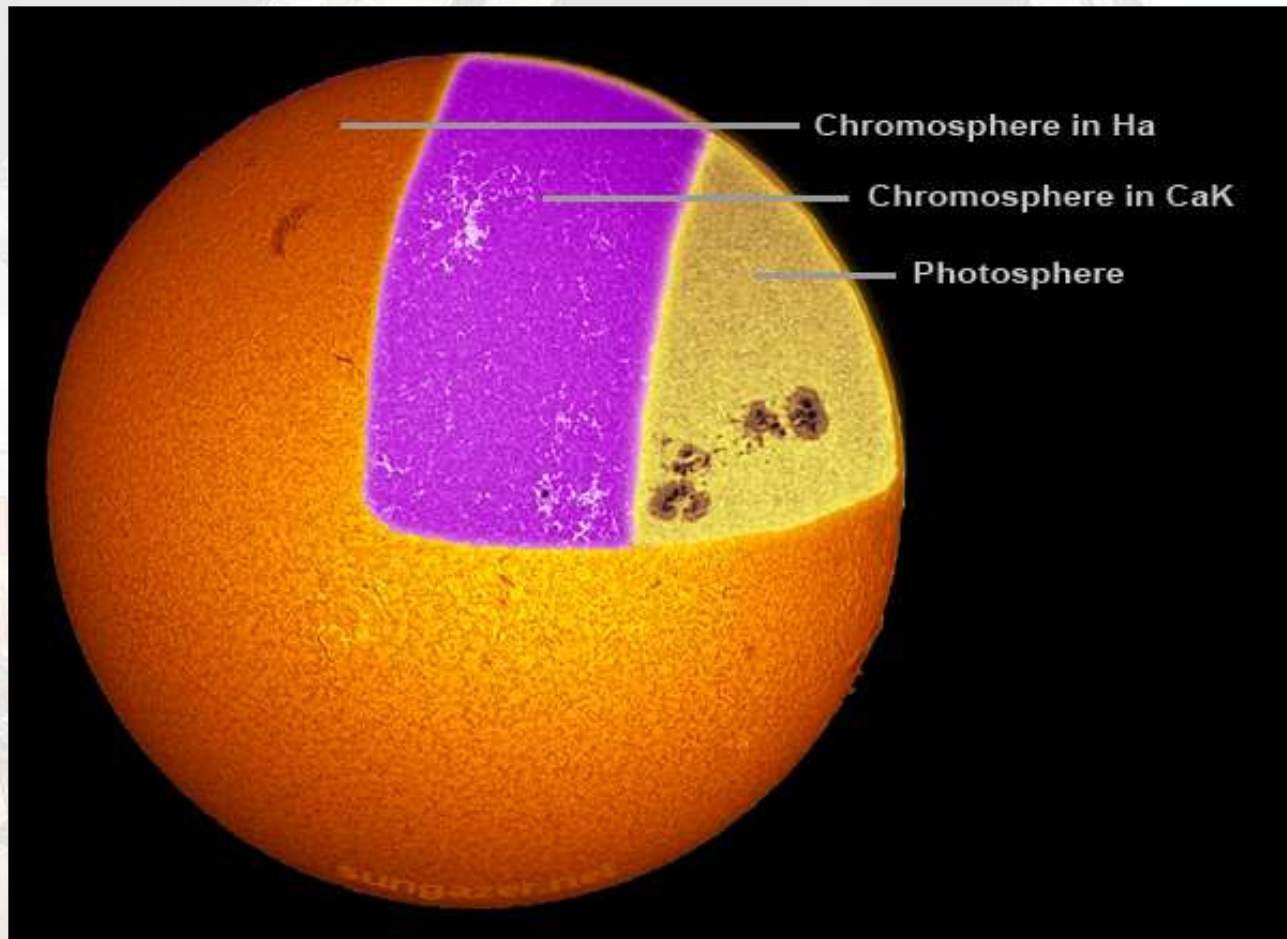

Zásadnější změny

Pozorování projevů sluneční aktivity

Rozdílné fyzikální i chemické podmínky. Přítomnost magnetických i elektrických polí, pohyby plazmatu, apod.

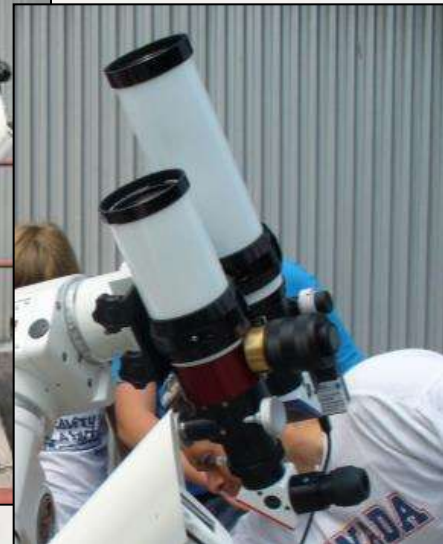

Vzdělávací a výukové centrum pro přeshraniční spolupráci

Základní součásti:

- specializovaná učebna
- **vybavená pozorovací kopule a plošina**
- zázemí – ubytování pro studenty
- možnost pořádat větší akce

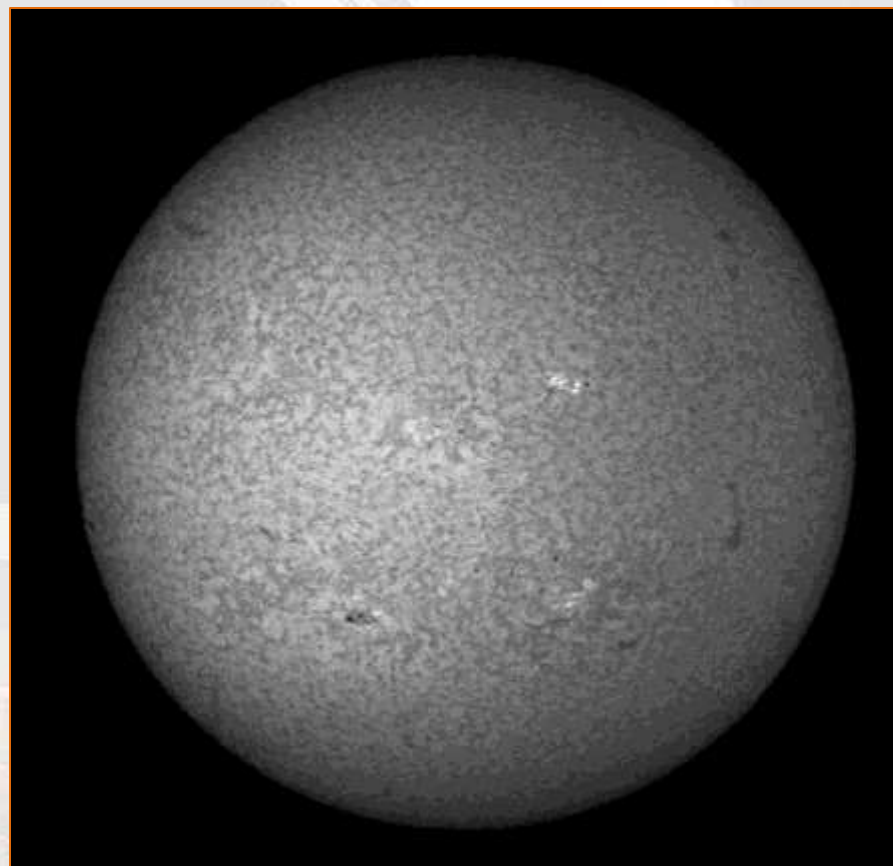
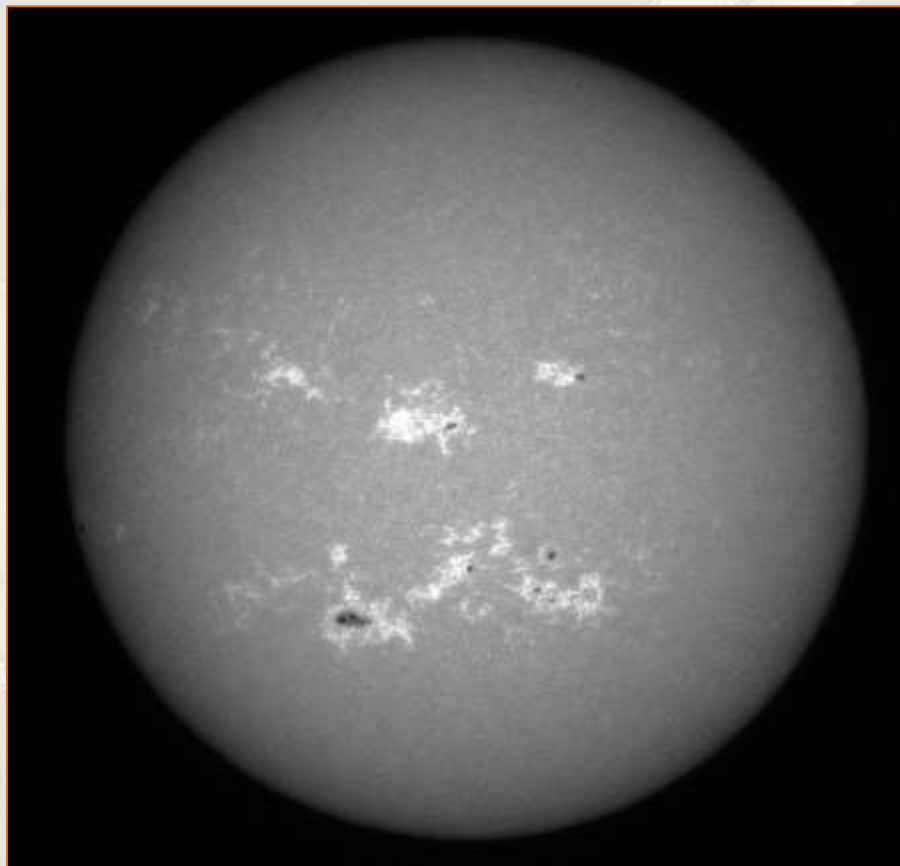

Synoptické dalekohledy - plošina

Synoptická pozorování

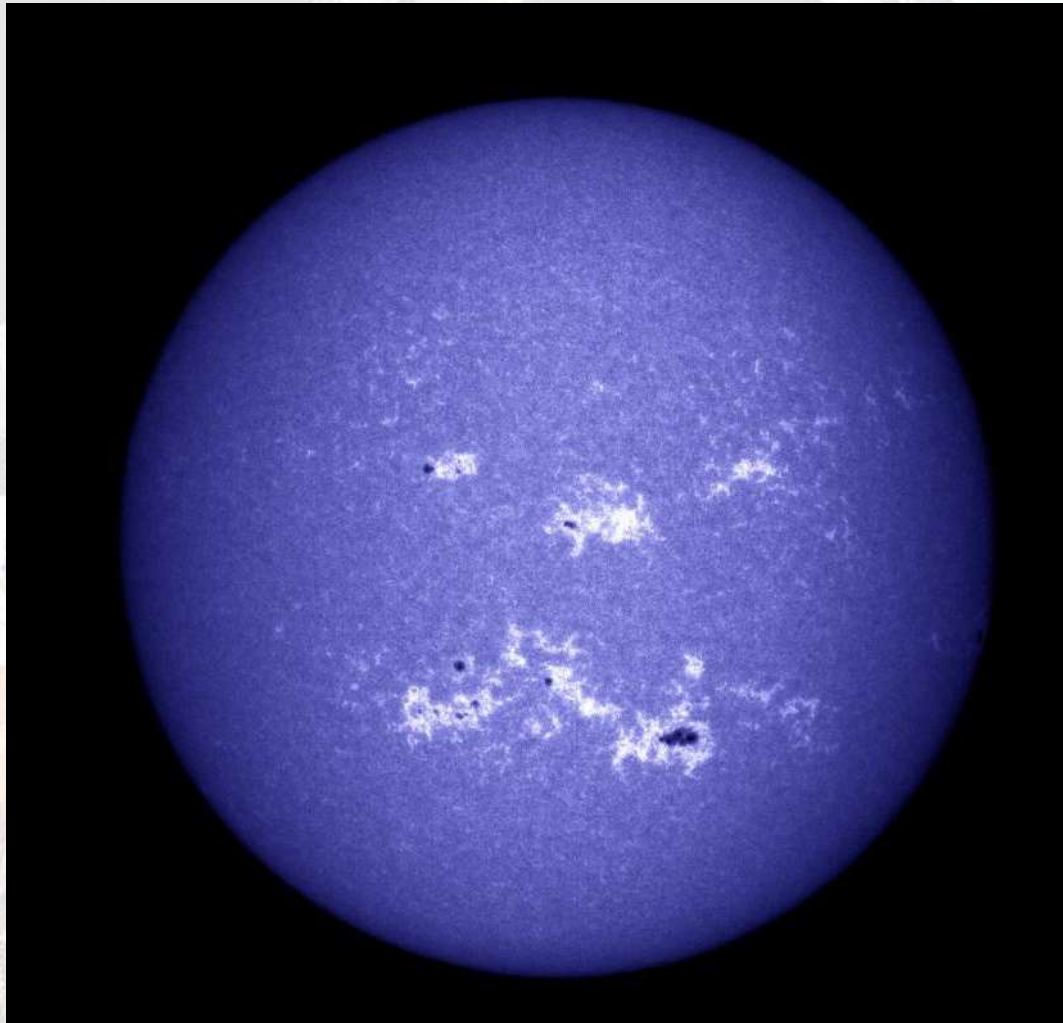

CaK vápníku ze dne 20. 6. 2013 v 07:43:19 UT

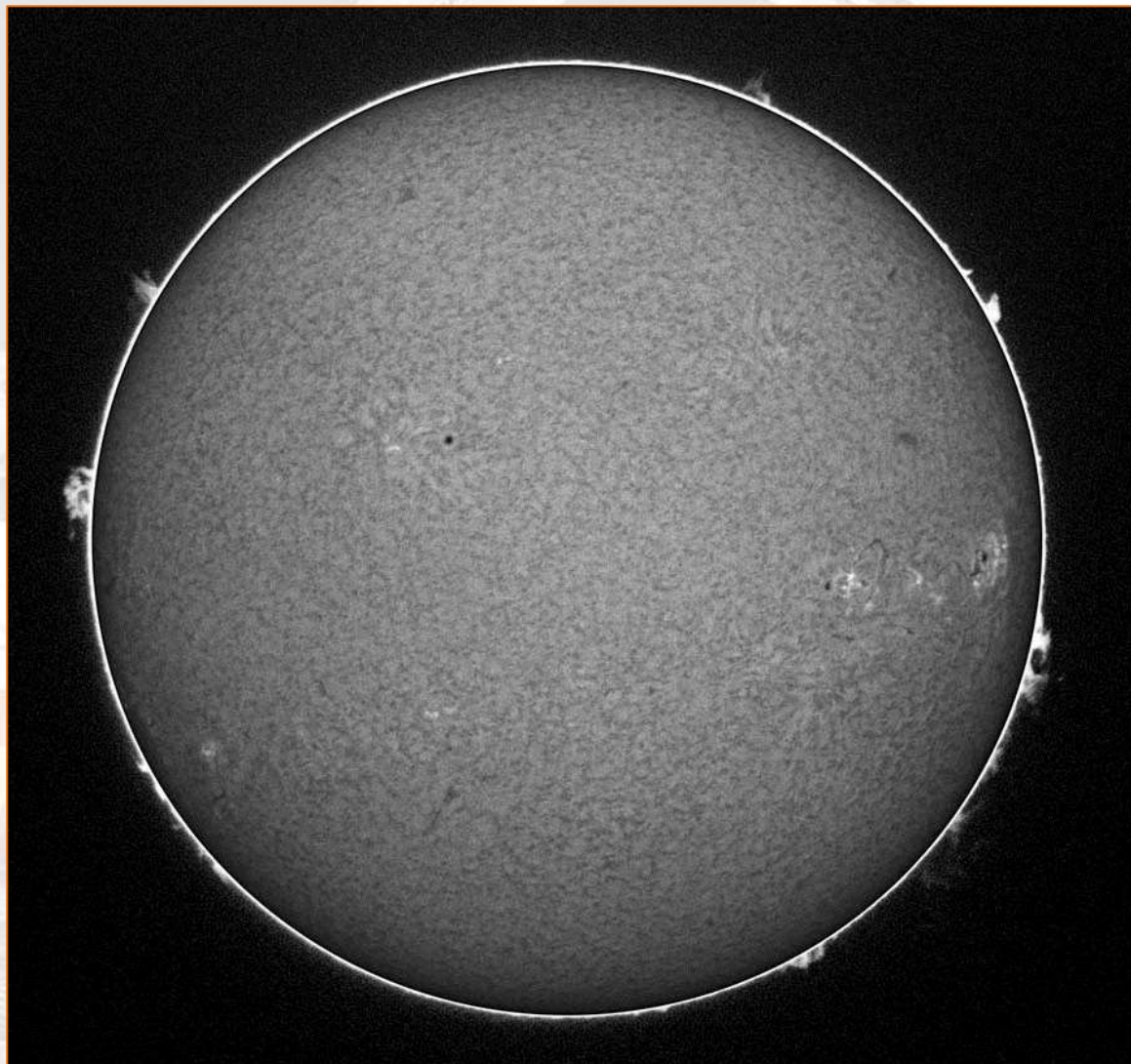
H-alfa ze dne 20. 6. 2013 v 09:58:44 UT

CaK – celý disk

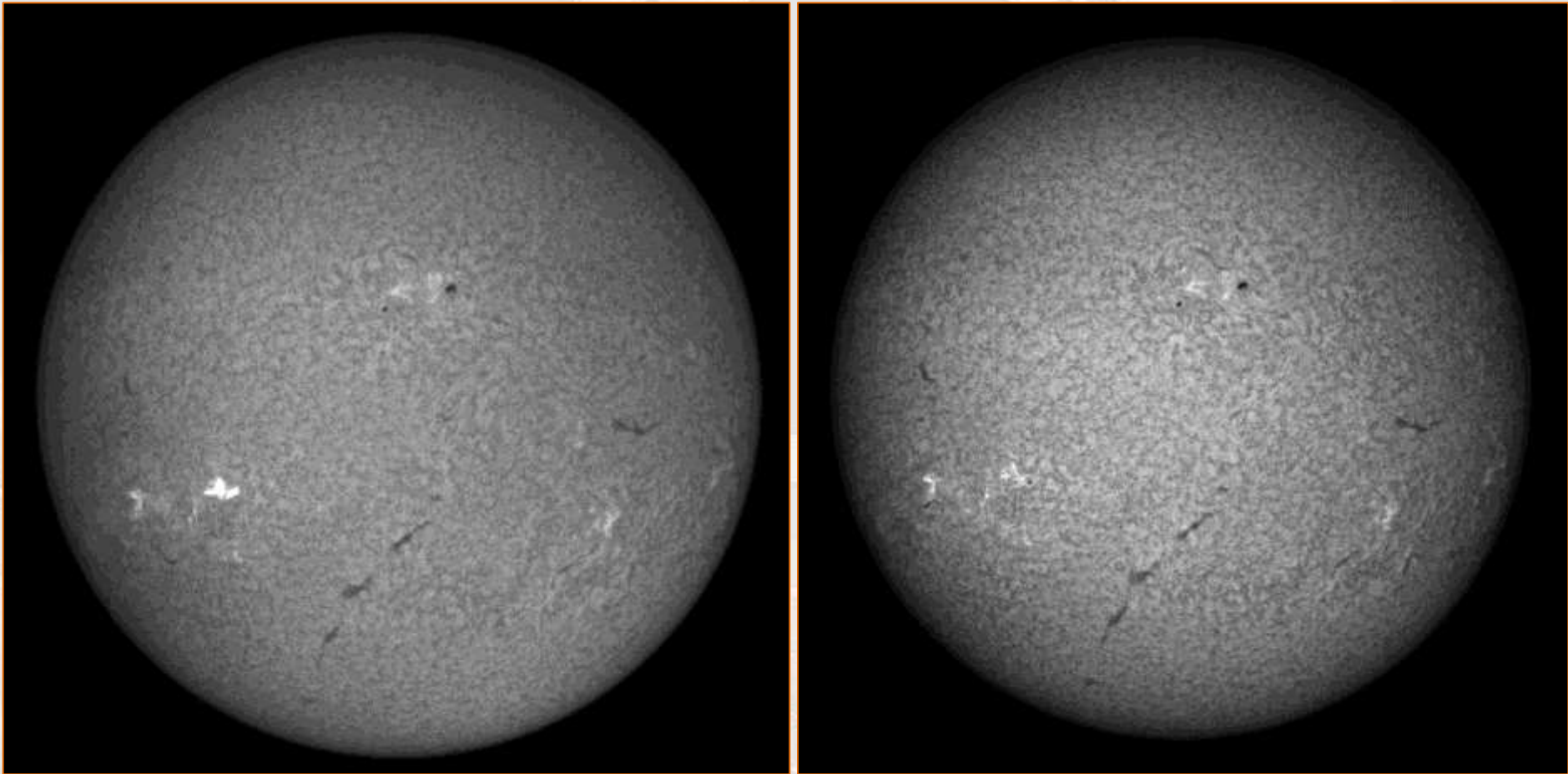
Synoptická pozorování

Celkový snímek Slunce v čáře vodíku H-alfa ze dne 28. července 2013 v 08:30:21 UT

Synoptická pozorování - erupce

08:40:28 a 11:24:04 UT

Detailní dalekohledy

system pro monitorování a záznam projevů sluneční aktivity

Nejen dalekohledy, ale i výpočetní technika, datové sklady, systém, a hlavně lidé...

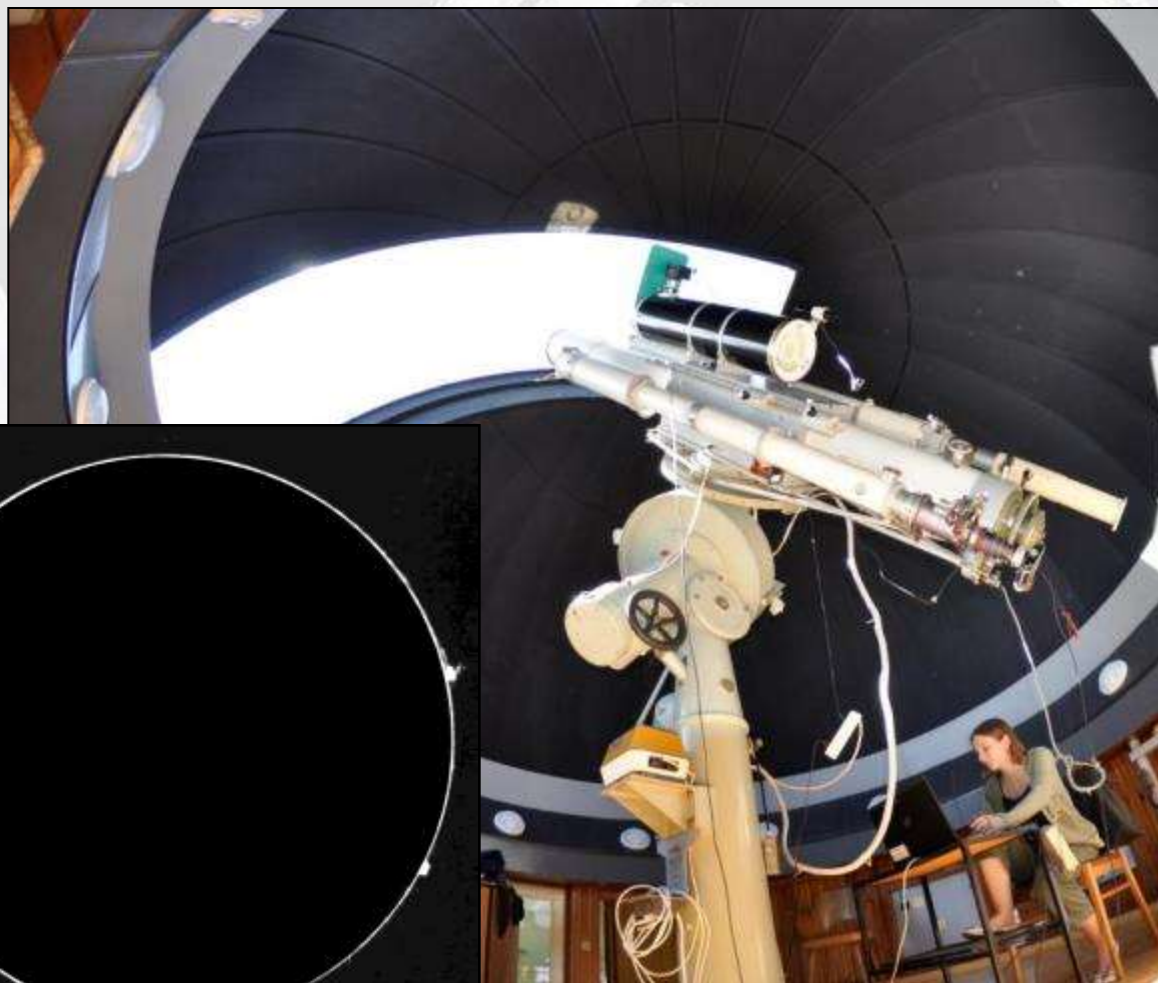
Soubor přístrojů pro různé vlnové délky

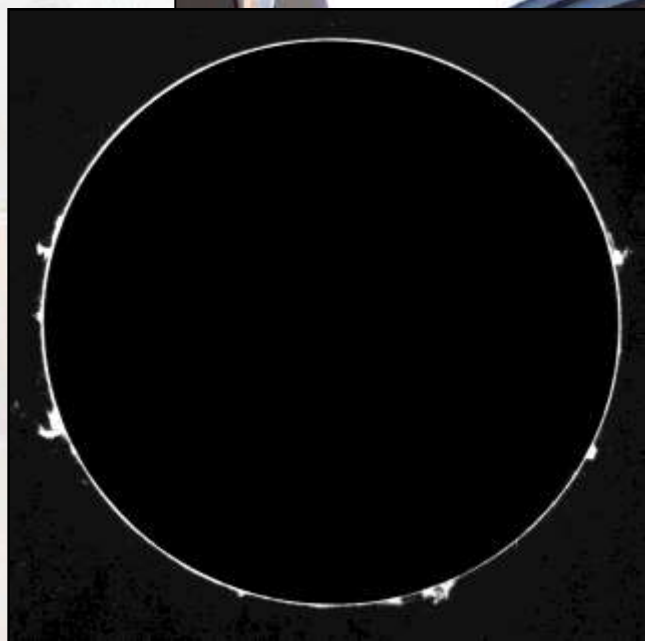
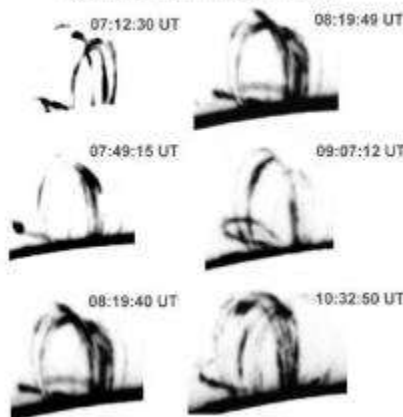
Detailní dalekohledy pro čáru H-alfa a Ca II K vápníku.

Modernizace přístrojů a detektorů

protuberanční koronograf

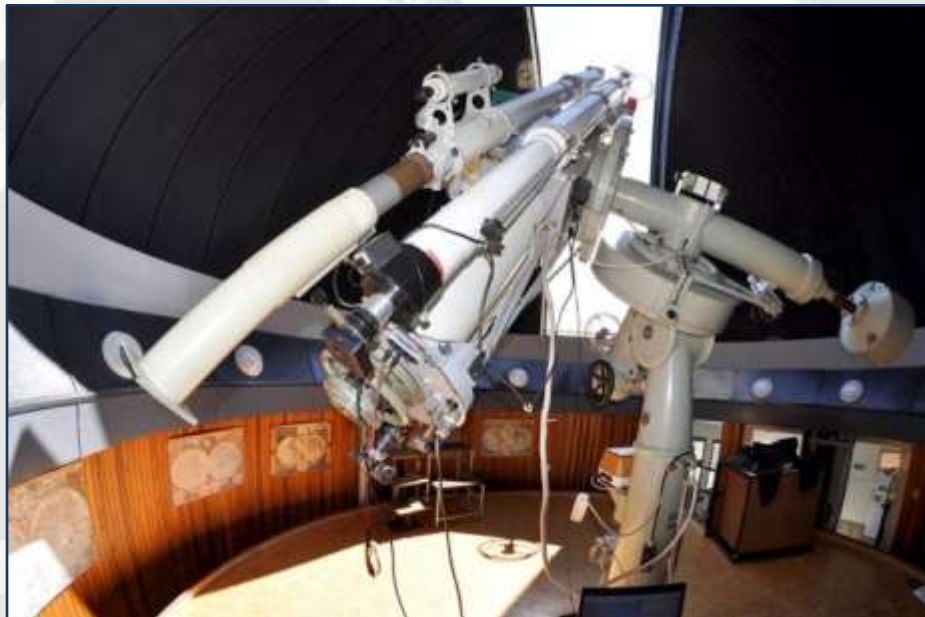
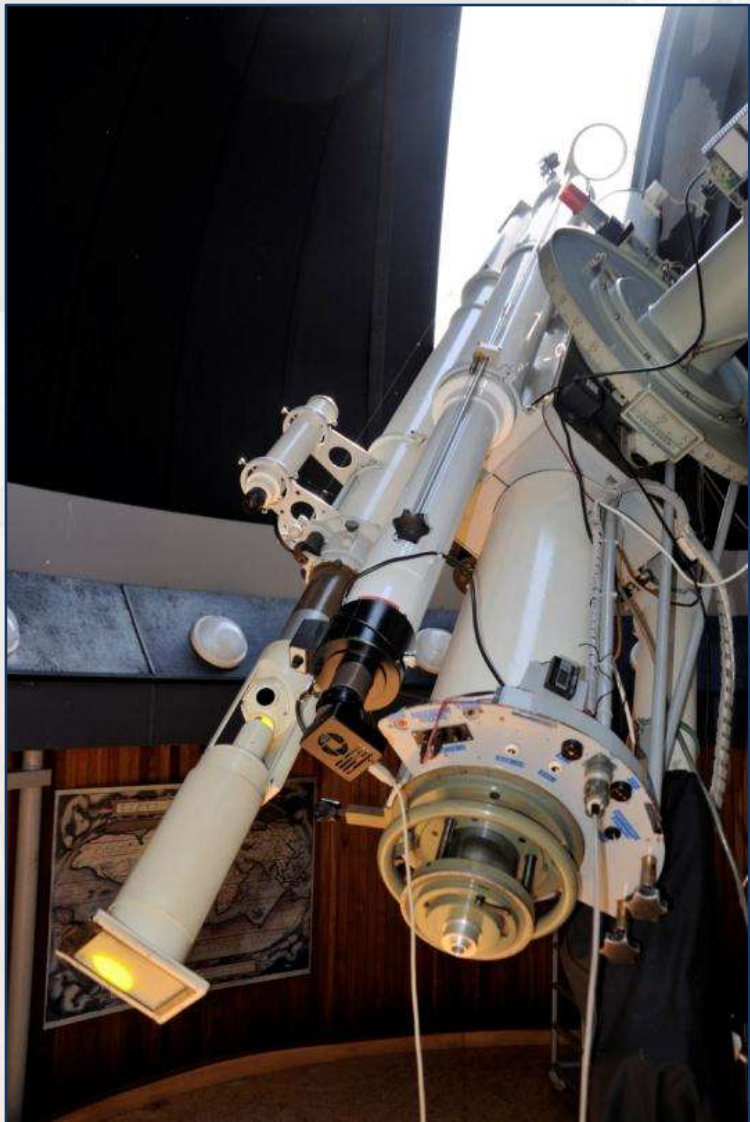

Poerupční smyčky ze dne 26. 06. 1992
(pozirce W N12°, exp. 1/15 s)

Vzdělávací a výukové centrum

Využívání centra pro vzdělávání

- Mezinárodní akce zejména pro mladé
- Speciální vzdělávací akce
- Dlouhodobé vzdělávání
- Pracovní pobyty studentů

Ukázky z pozorování

Cíle pozorování:

monitorování a záznam projevů sluneční aktivity (erupcí, eruptivních protuberancí, filamentů, změny morfologie aktivních oblastí, vývoj nových aktivních oblastí)

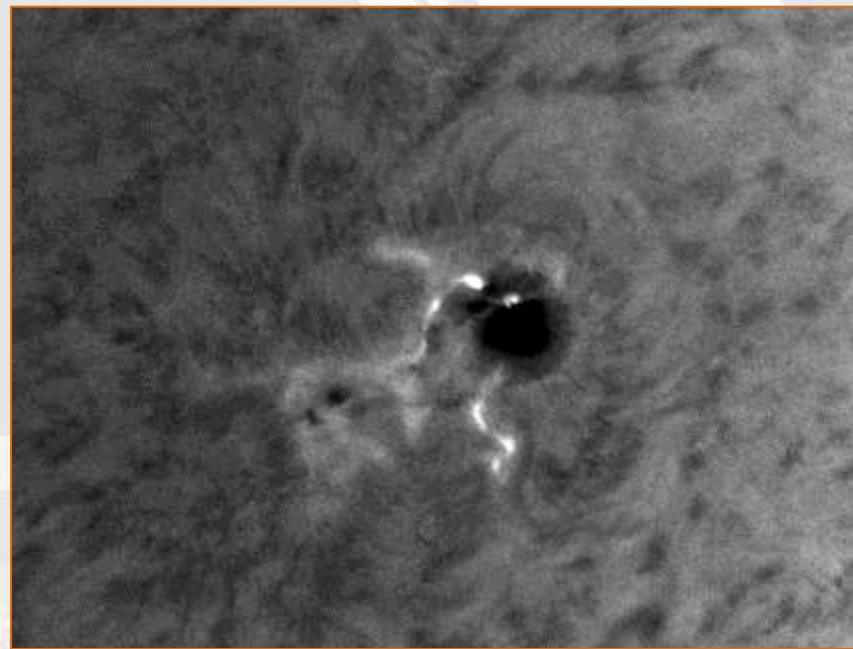
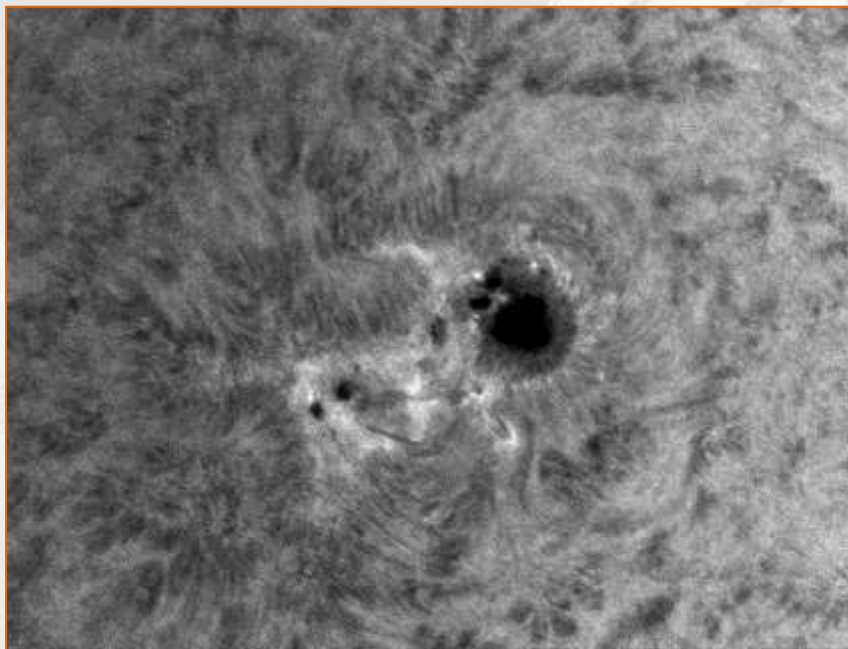
Metody:

monitoring aktivních oblastí - simultánní pozorování aktivních oblastí – záznam aktivních jevů a vývoje – celkové snímky (proč) a detaily

Postupy:

sledování aktivity (rentgen) – snímání CCD kamerou – kalibrace a zpracování – výběr – uložení do archivu – zpracování – publikace (přehledy, zpracování dat)

Aktivní oblasti - erupce

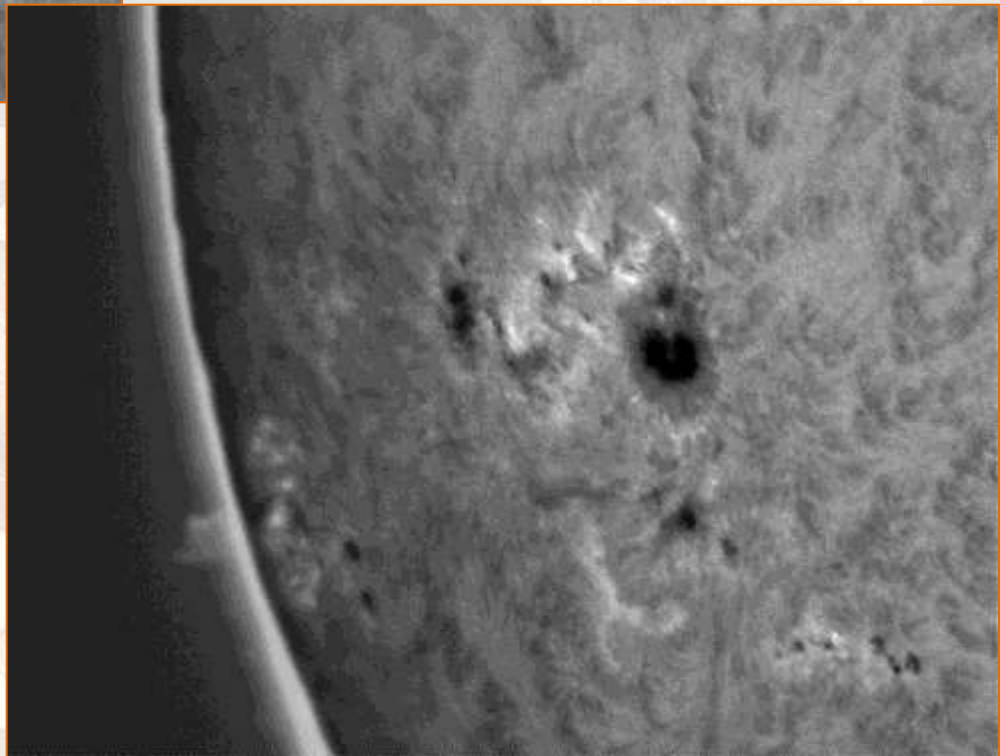
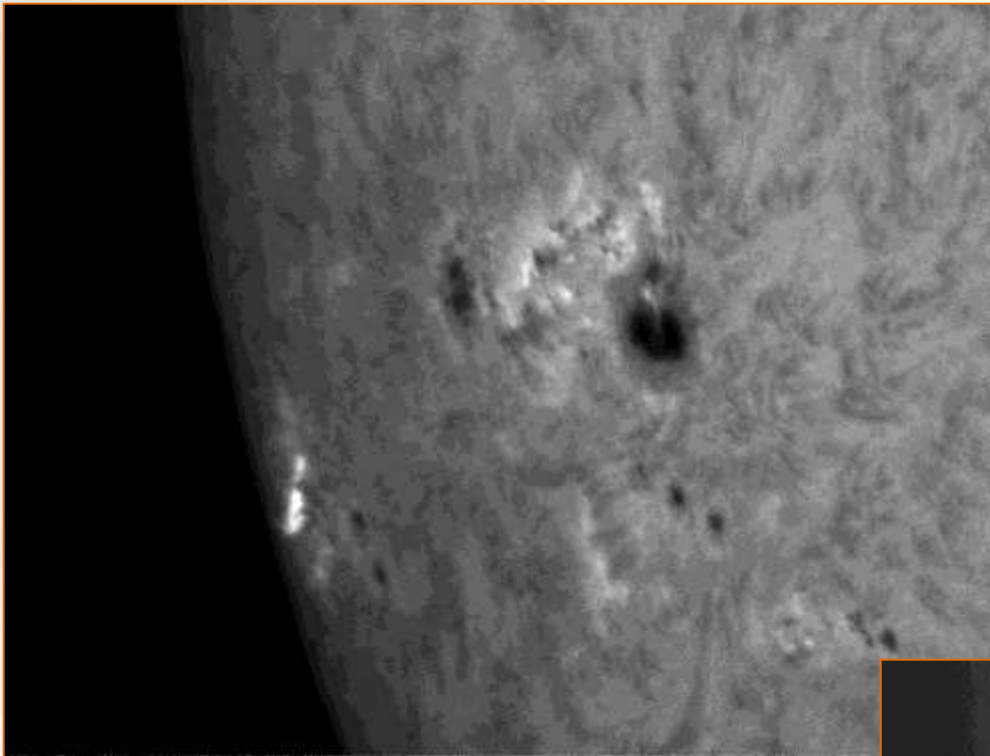

H11818_2013-08-16_12-08-18_0542_final

H11818_2013-08-16_12-46-17_0836_final

Aktivní oblasti - erupce

NOAA 11785 - 3. července 2013 v 12:03:38 UT

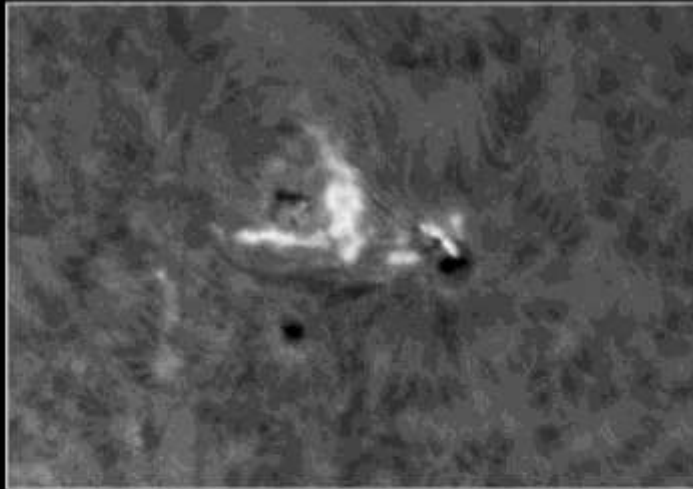
NOAA 11785 - 3. července 2013 v 15:19:31 UT

Aktivní oblasti - erupce

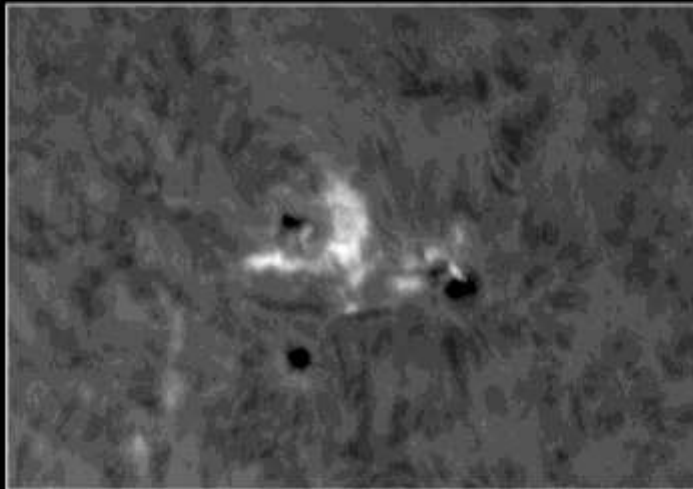
21. července 2013

VÝVOJ ERUPCE NOAA 11800

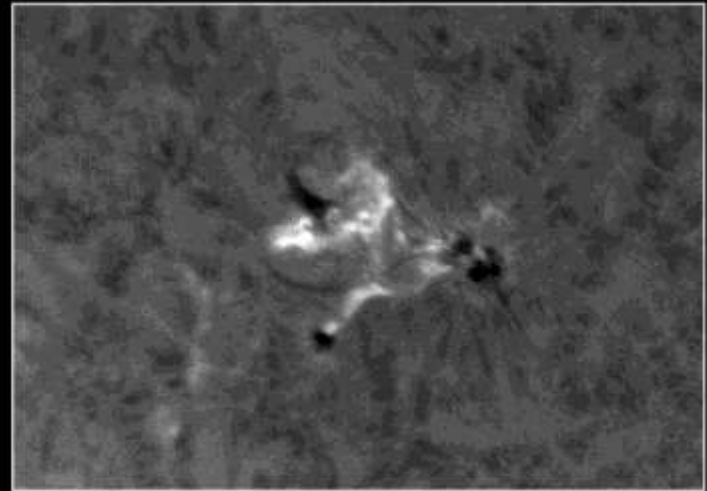
21. července 2013
Hvězdárna Valašské Meziříčí

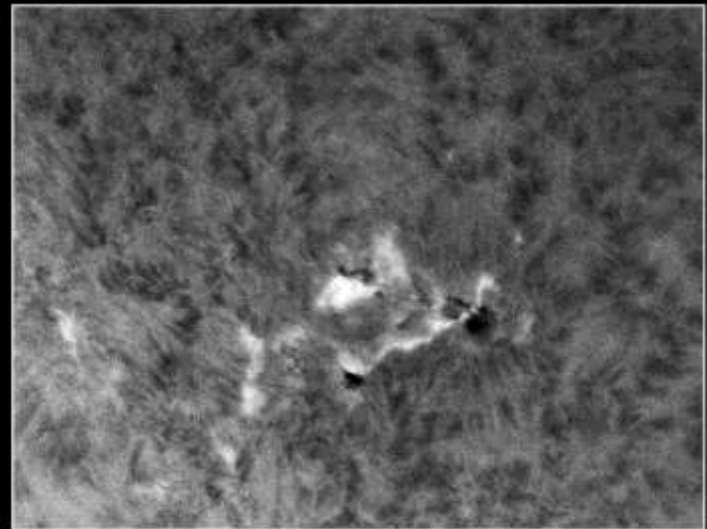
2013-07-21 08:37:39 UT

2013-07-21 08:40:45 UT

2013-07-21 08:49:08 UT

2013-07-21 09:08:39 UT

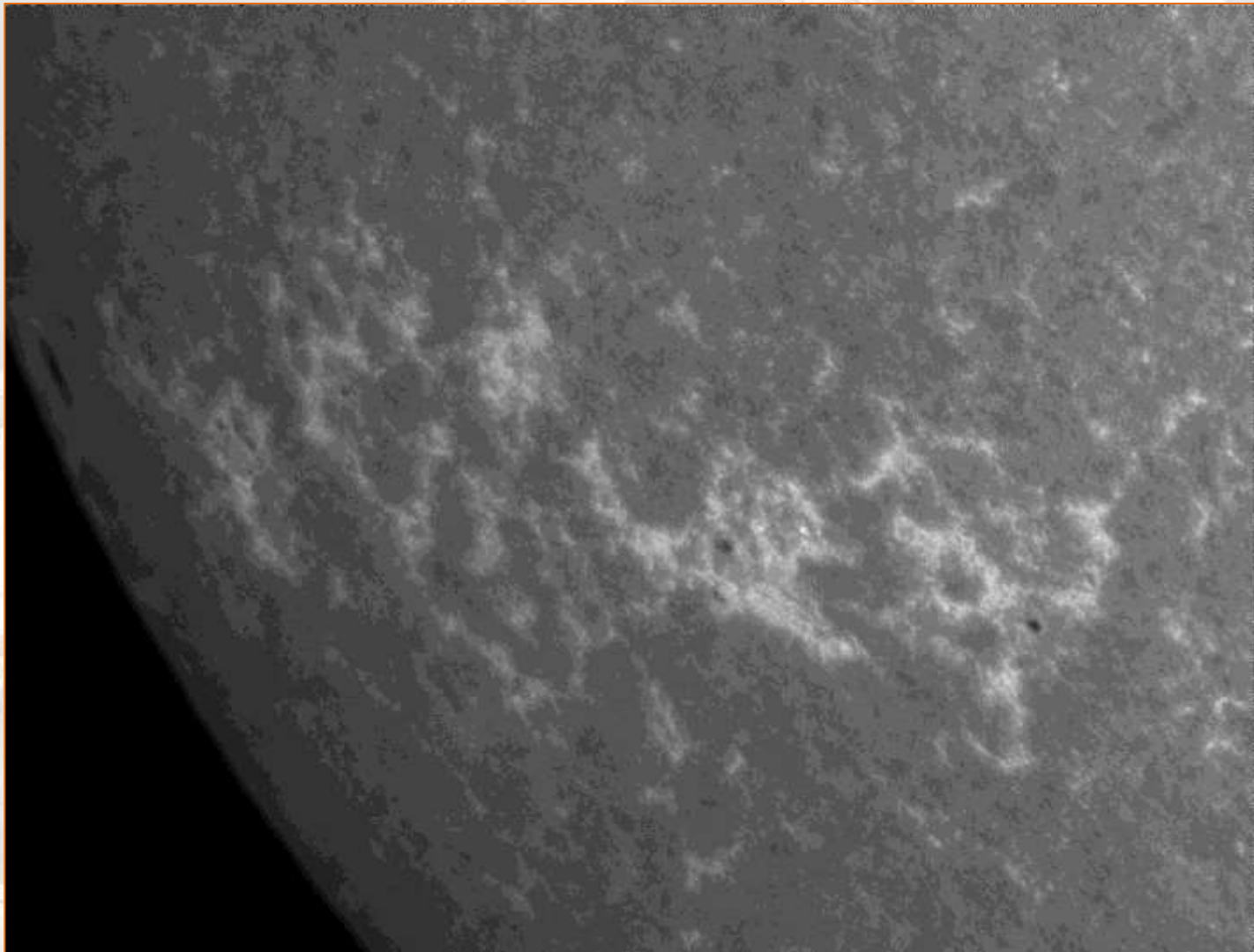

Aktivní oblasti - erupce

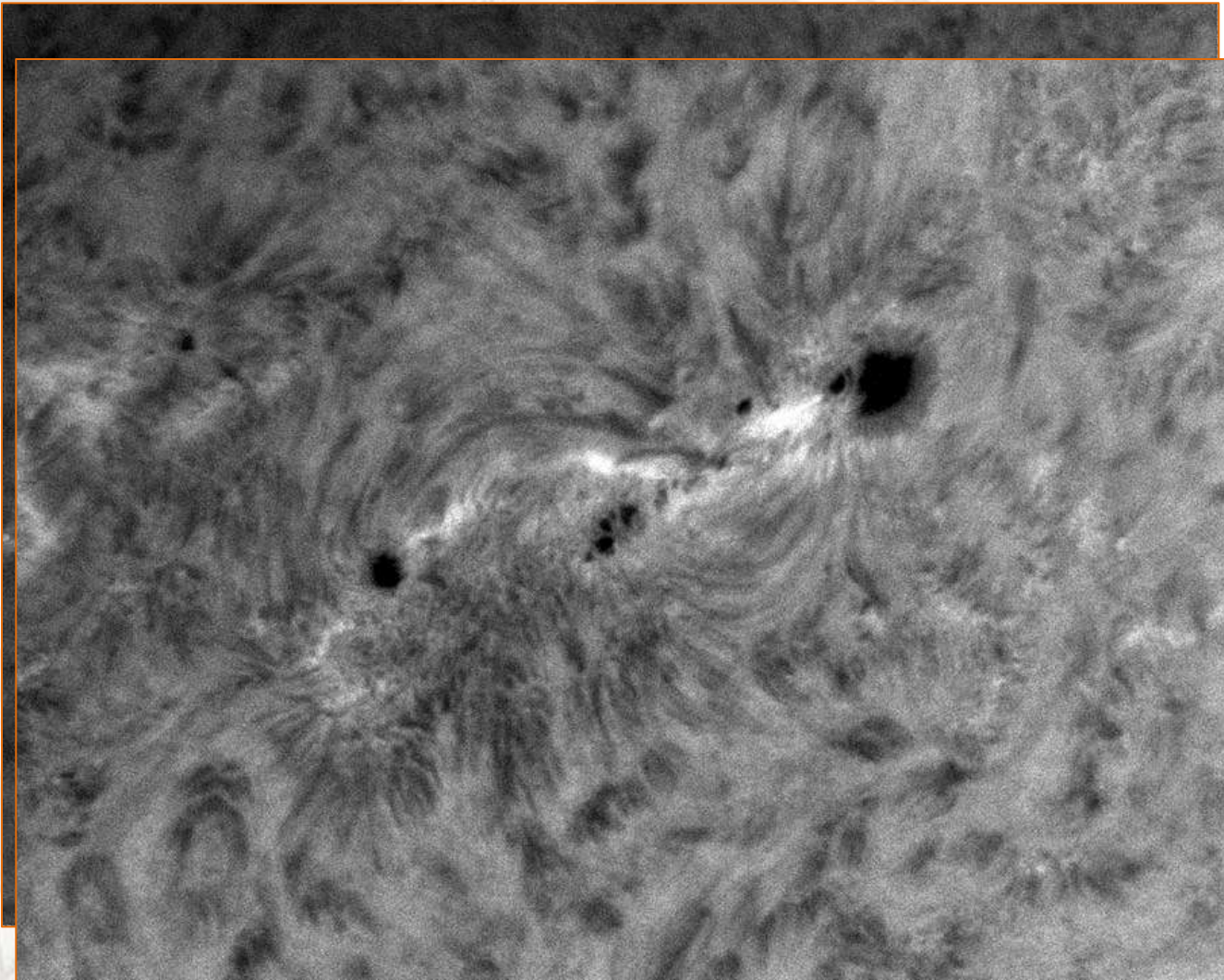
NOAA11226_2011-06-07_06-37-39_0229d

Aktivní oblasti v Ca II K

C11820 2013-08-15 v 07:32:03 UT

Aktivní oblasti - erupce

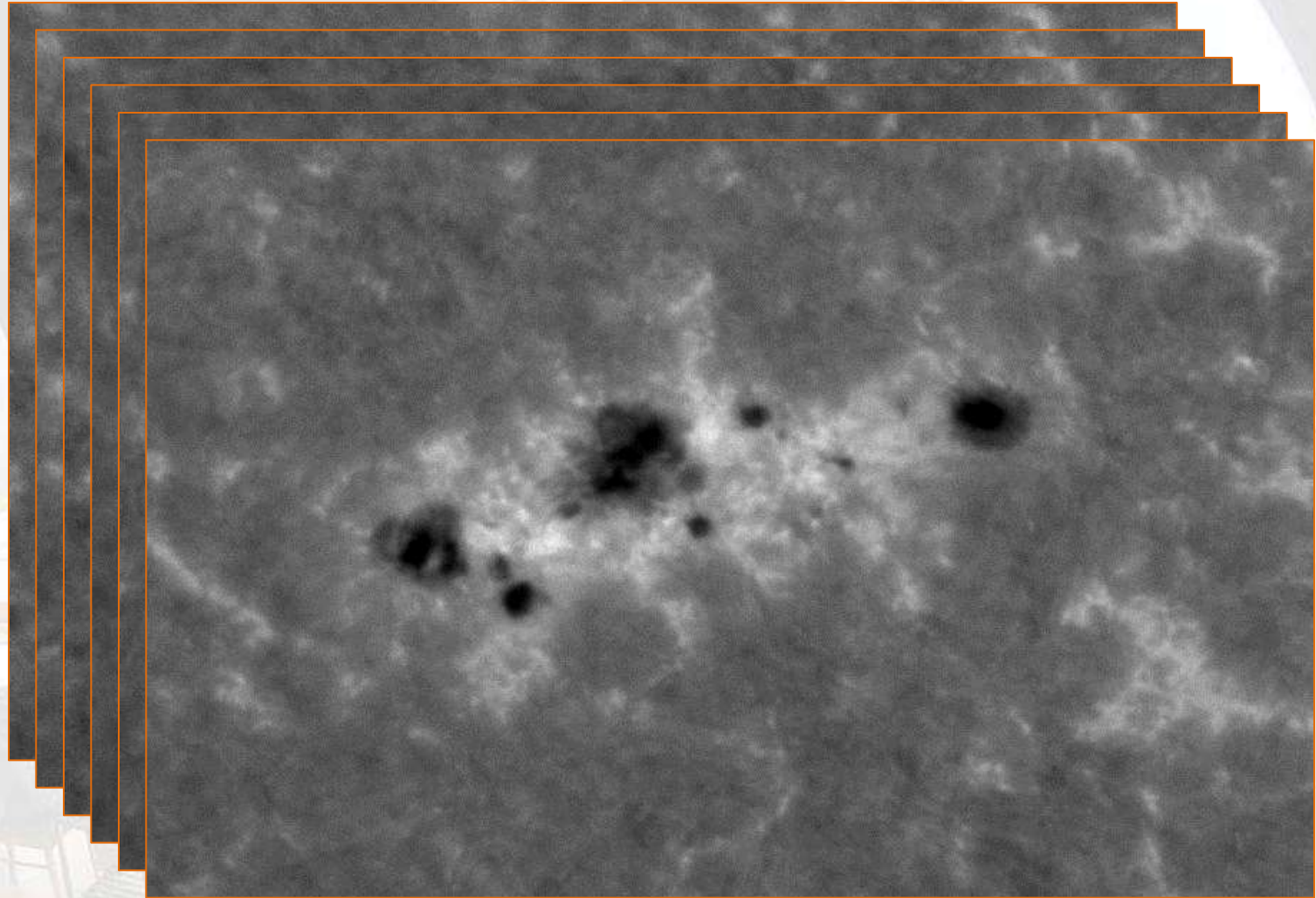

NOAA 11817 ze dne 14. 8. 2013 v 10:38:24 UT

NOAA 11817 ze dne 15. 8. 2013 v 06:25:46 UT

Aktivní oblasti - erupce

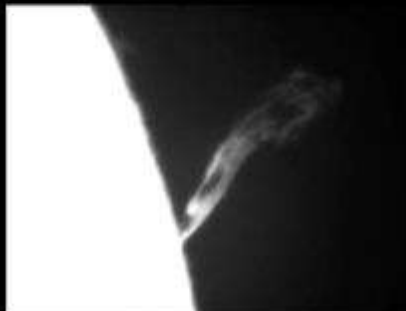
Ca II K NOAA11817 2013-08-12 v 10:38:08 UT; 10:39:18; 10:41:38; 10:46:57; 11:03:32; 11:04:08 UT

Protuberance

VÝVOJ ERUPTIVNÍ PROTUBERANCE
HVĚZDÁRNA VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ

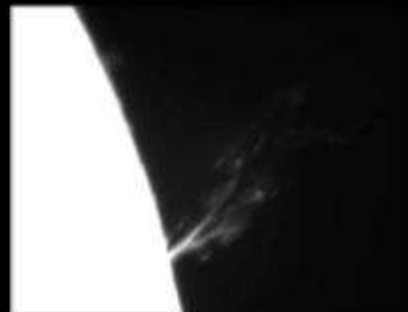
13:28:31 UT

13:32:07 UT

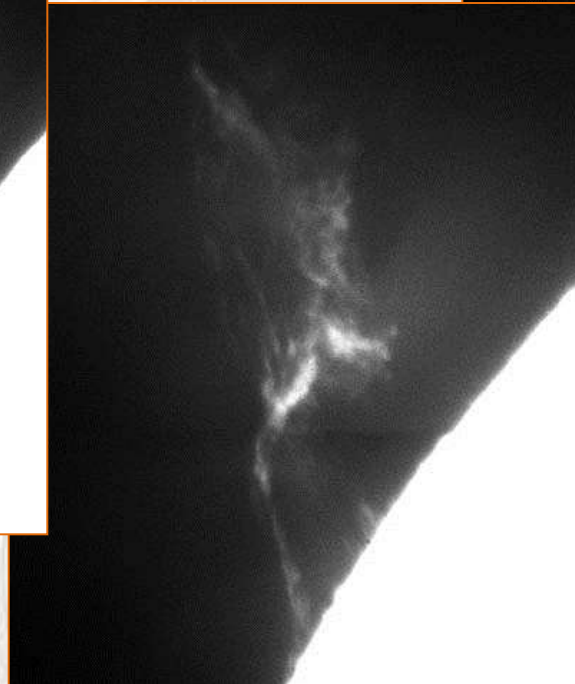
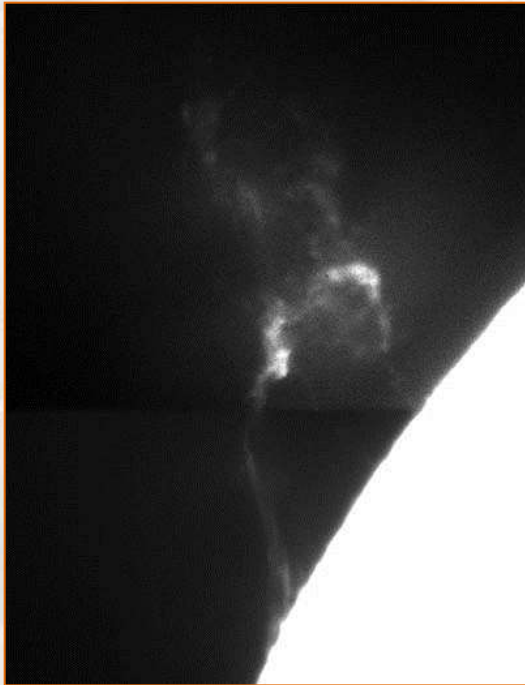
13:42:06 UT

13:47:35 UT

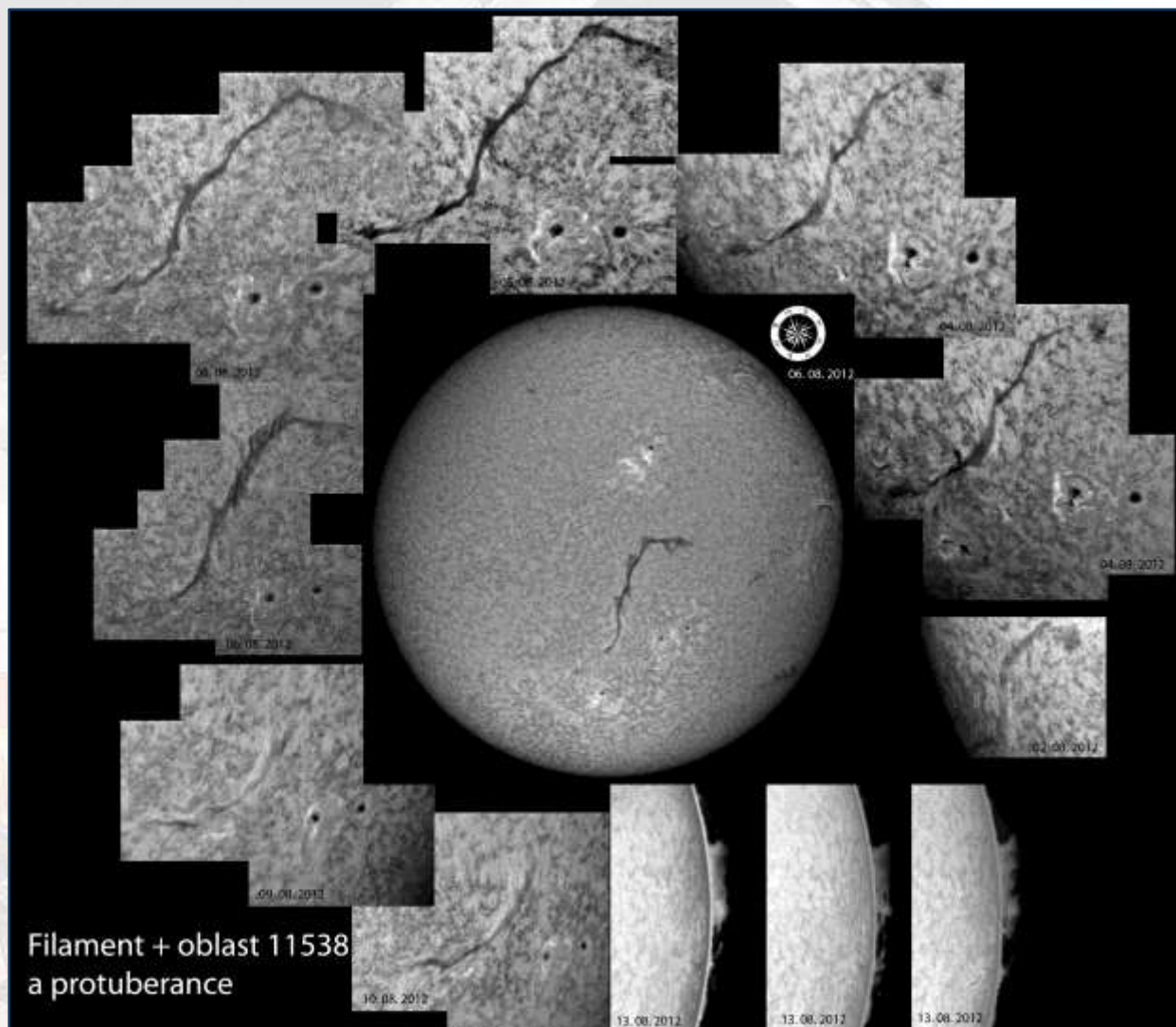
Vývoje eruptivní protuberance po erupci za západním okrajem limbu

Protuberance

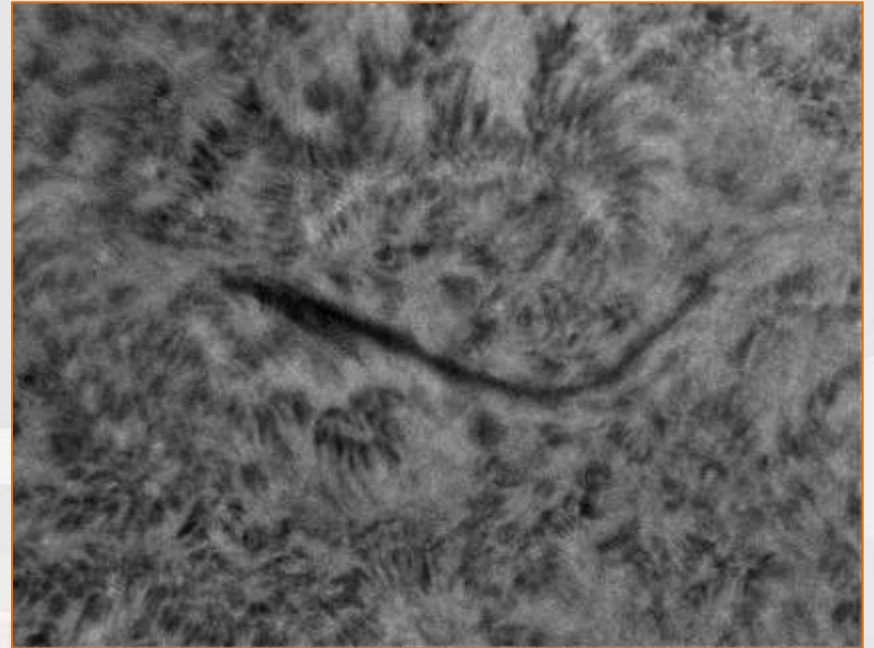
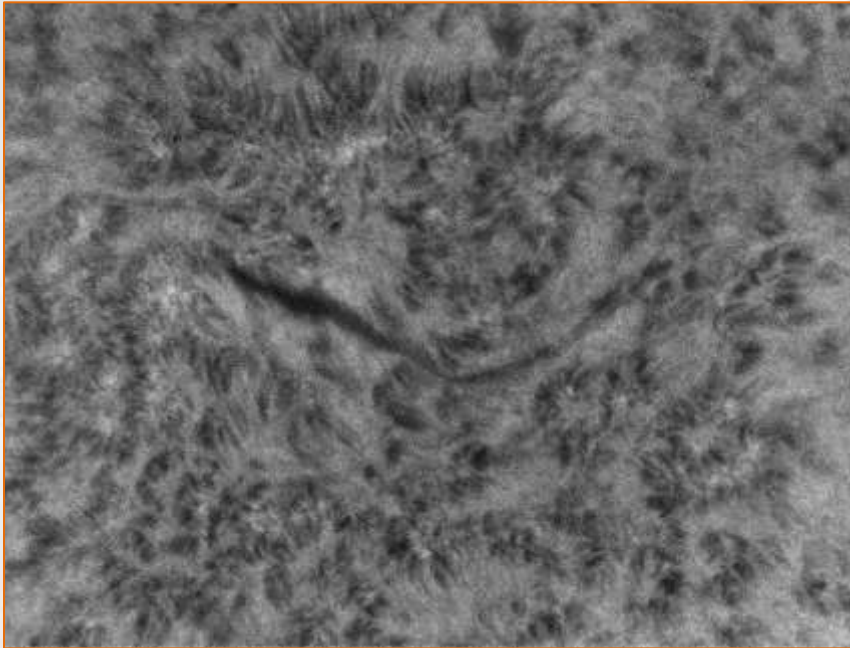

Časosběrné snímky

Filamenty

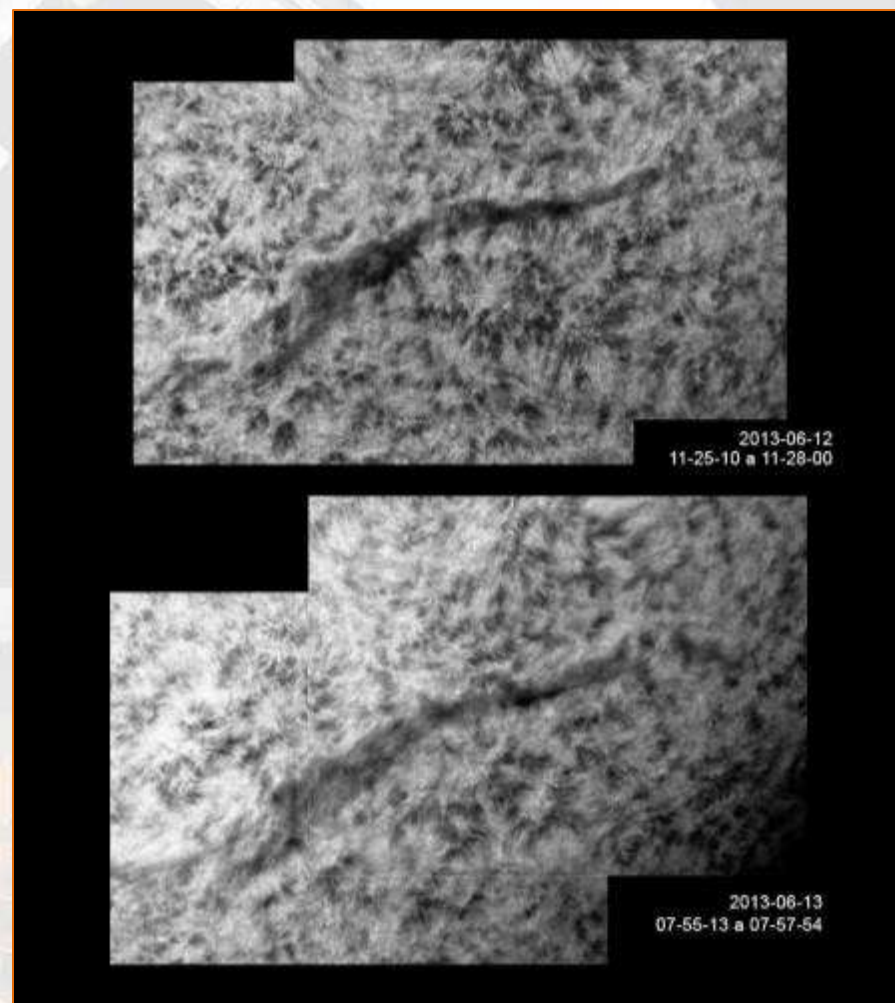
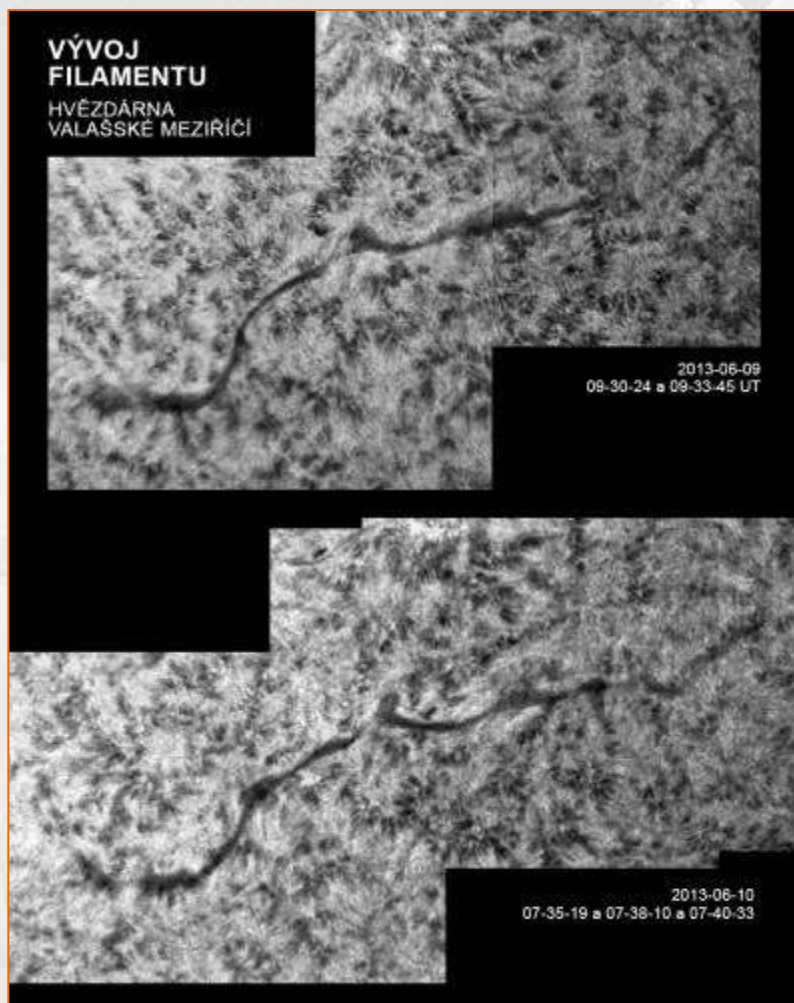

FIL_2013-08-15_08-25-58_1158_final

FIL2_2013-08-16_07-22-15_0416_final

Filamenty

Vývoj systému filamentů – červen 2013

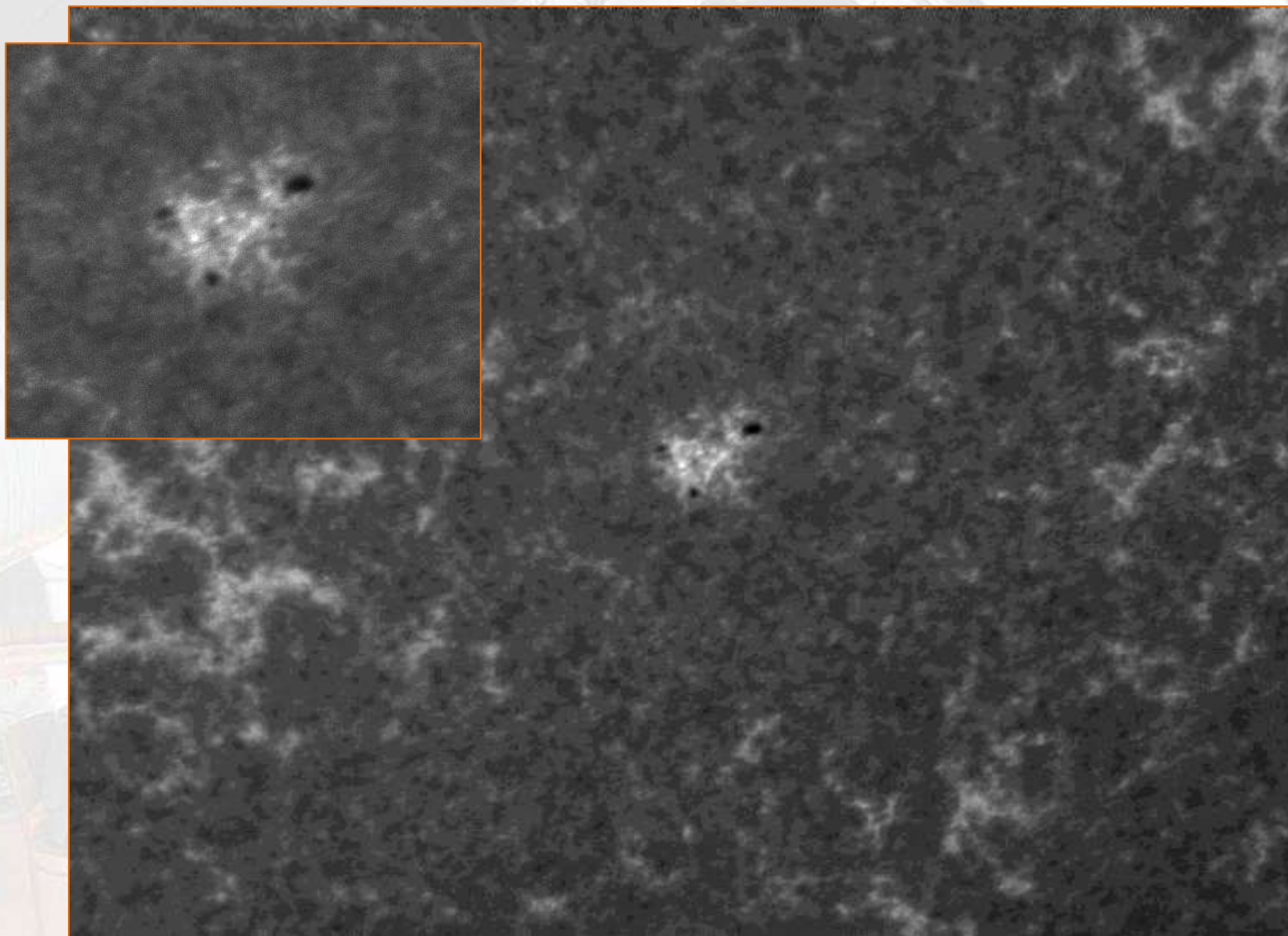
Nové aktivní oblasti

NOAA11764 ze dne 2. 6. 2013 v 08:35:11 UT

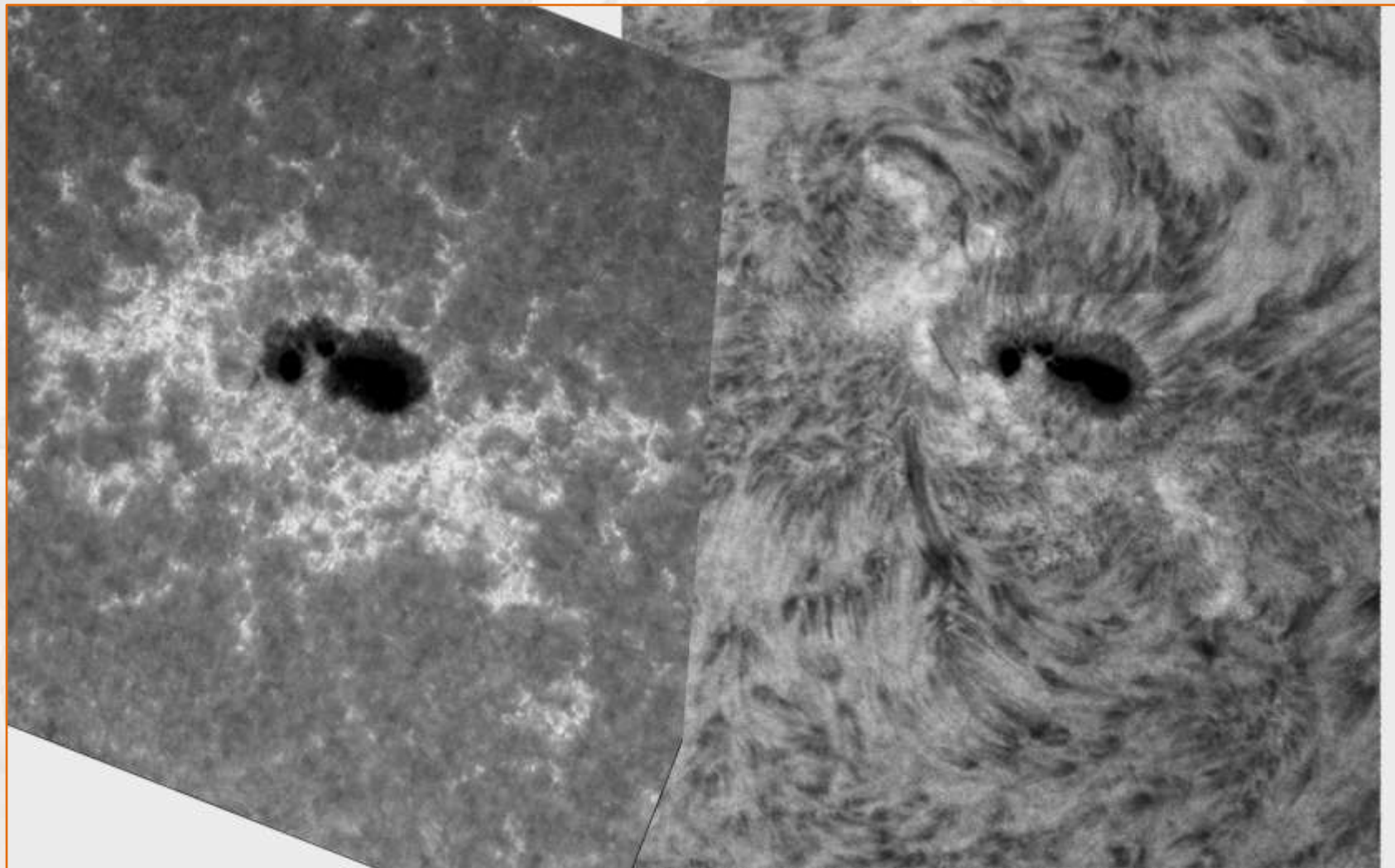

Nové aktivní oblasti

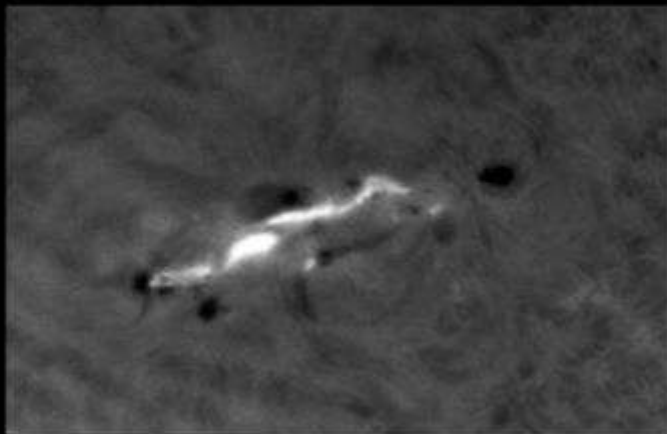

Nová aktivní oblast 2013-08-17 12:54:36 UT

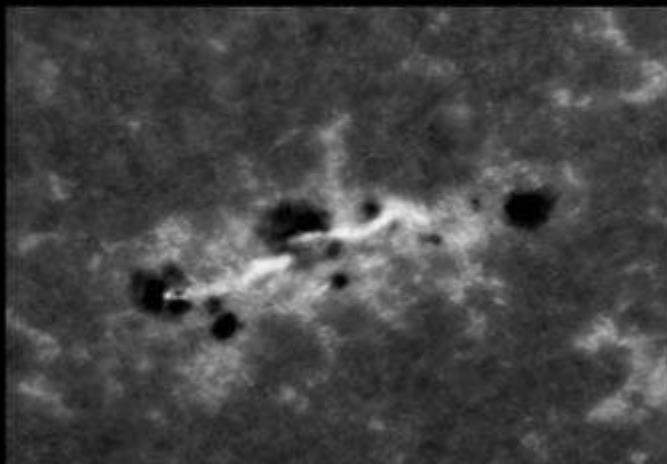
Simultánní pozorování

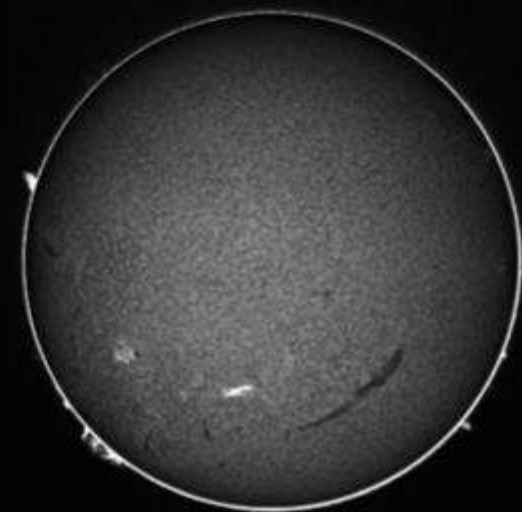
ERUPCE M1.5 HVĚZDÁRNA VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ

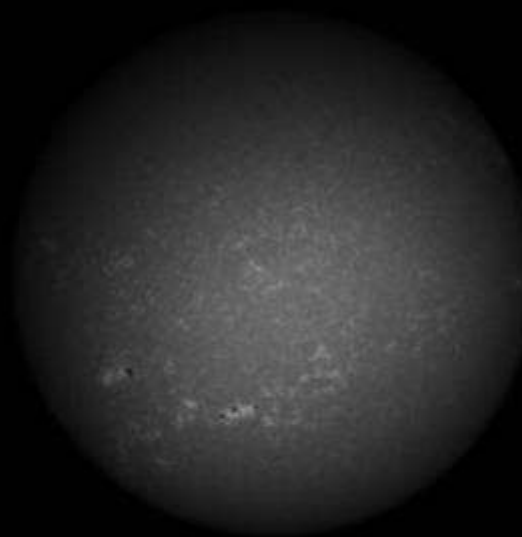
H-alfa detail 10:41:53 UT

CaK detail 10:41:38 UT

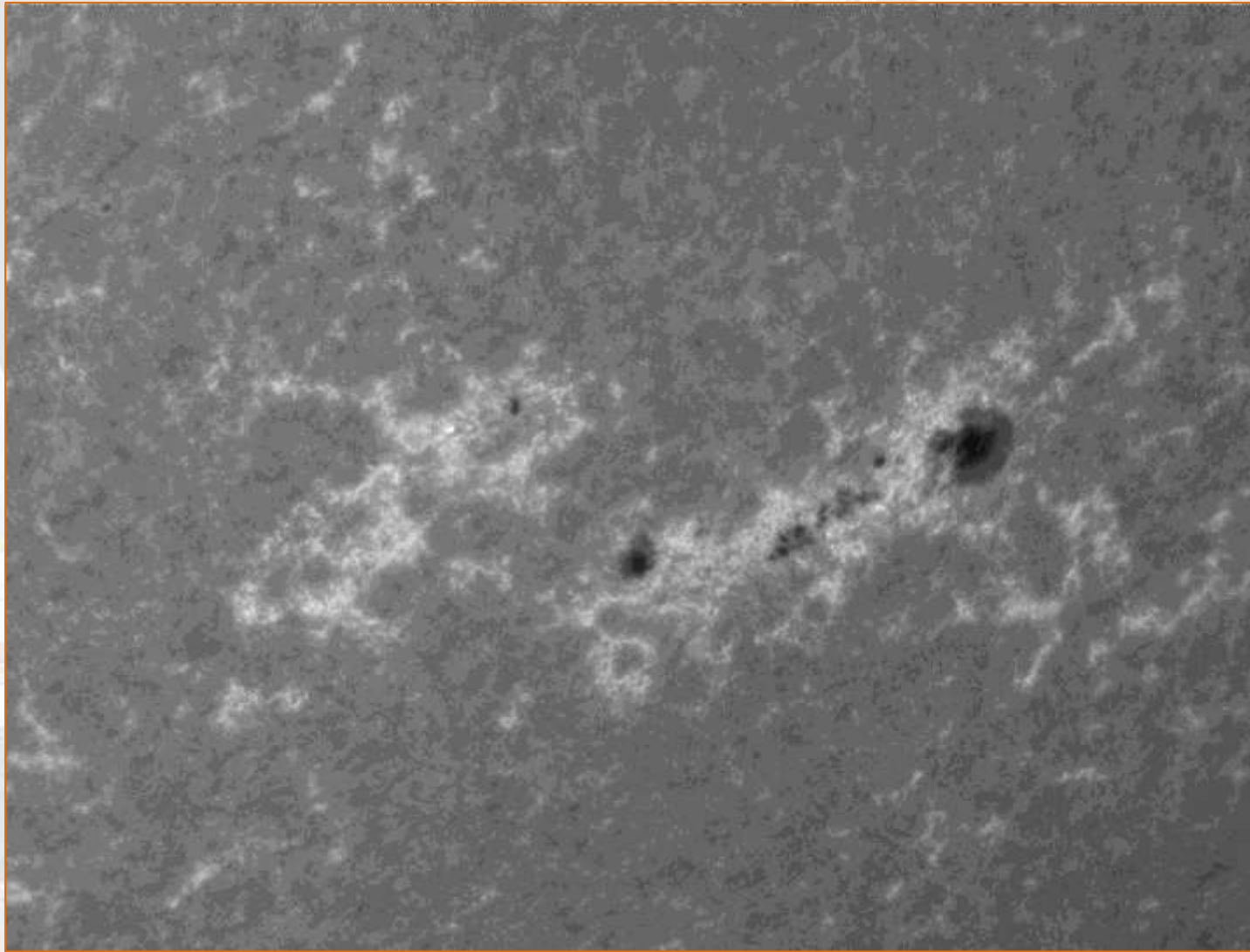
H-alfa 10:42:39 UT

CaK 10:39:40 UT

Kvalita obrazu

Pozorovací podmínky jsou velmi proměnlivé

Rozvoj – komunikace, spolupráce

Doprovodné aktivity

- společné webové stránky
- fotografická soutěž
- rozvoj spolupráce (nejen přeshraniční)

SE SLUNCEM SPOLEČNĚ

Hlavní partner projektu
Hvězdárna Valašské Meziříčí, s. r. o.
Vetřníká 26, 757 03 Valašské Meziříčí
Telefon: +420 571 811 108
E-mail: info@hvvezdarna.cz
Web: www.pozorovanislunce.eu

Hlavní přeshraniční partner projektu
Krajská hvězdárna v Žiline
Horný vrch 2, 06 010 22 Žilina
Telefon: +421 43 212 740
E-mail: kph@kph.zilina.sk
Web: www.kph.zilina.sk
Web projektu: www.pozorovanieslnka.eu

HLAVNÍ AKTIVITY PROJEKTU:

- funkční přeshraniční vzdělávací a výukové centrum v budově odborného pracoviště
- vzdělávací workshopy pro studenty „Se Sluncem společně“
- 1. česko-slovenské setkání pozorovatelů Slunce
- společná komunikační platforma - webové stránky
- studijní a motivační cesta studentů, pedagogů a pracovníků hvězdáren
- přeshraniční fotografická soutěž - Společně se Sluncem

Společná přeshraniční komunikační platforma:
www.pozorovanislunce.eu
www.pozorovanieslnka.eu

TENTO MIKROPROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNÍÍ, Z PROSTŘEDKŮ FONDU MIKROPROJEKTŮ SPRÁVOVANÉHO REGIONEM BÍLÉ KARPATY

FOTOGRAFICKÁ SOUTĚŽ

Máte digitální fotoaparát? Fotografujete rádi?
Jste kreativní?

Zúčastněte se fotografické soutěže

SPOLEČNĚ SE SLUNCEM

Pořadatelé soutěže jsou
Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.
a Krajská hvězdárna v Žiline

Soutěž se koná v rámci mikroprojektu
Se Sluncem společně

Tento mikroprojekt je spolufinancován Evropskou unií, z prostředků
Fondů mikroprojektů spravovaných regionem Bílé Karpaty

EVROPSKÝ FOND
ROZVOJE REGIONŮ
OPERAČNÍ PROGRAM
ROZVOJ OBČI
2007-2013

REGIONÁLNÍ FOND
ROZVOJE OBČI
OPERAČNÍ PROGRAM
ROZVOJ OBČI
2007-2013

Webové stránky

POZOROVÁNÍ SLUNCE
POZOROVANIE SLNKA
informace a aktuality o Slunci, sluneční aktivitě a pozorování

SE SLUNCEM
SPOLEČNĚ

Slunce Výzkum Slunce Pozorování Slunce Sluneční observatoře Pro pozorovatele Archivy pozorování Sluneční energie

Slunce aktuálně

NOVINKY A AKTUALITY
POZVÁNKY NA AKCE
ODBOBNÉ ČLÁNKY
SLUNCE »
POZOROVÁNÍ SLUNCE »
SLUNCE AKTUÁLNĚ »
FOTOSOUTĚŽ - SPOLEČNĚ SE SLUNCEM »
REALIZOVANÉ AKCE
ARCHIVY POZOROVÁNÍ
ZAJÍMAVÉ ODKAZY
O PROJEKTU »
KONTAKTY
SLUNEČNÍ SKUPINA VM
VÝKLADOVÝ SLOVNÍČEK

Snímek měsíce

→ Novinky a aktuality

Zajímavá koronální díra
28.02.2013
Koncem února 2013 se ve sluneční koróně objevila tvarově zajímavá koronální díra ve středních heliografických šířkách. Díky slunečním družicovým observatořím můžeme sledovat, jak se mění police tohoto útvaru díky rotaci Slunce.

Sluneční sondy v libračním bodě L1
21.02.2013
Astronomové využívají v posledních letech při výzkumu Slunce mj. kosmické sondy, které jsou navedeny na oběžné dráhy kolem libračního bodu L1 soustavy Slunce-Země.

Kosmický přístroj poskytl další kousek do mozaiky poznání sluneční koróny
24.02.2013
K lepšímu pochopení dějů a jevů na Slunci je potřeba stále vyššího prostorového rozlišení v těch vrstvách sluneční atmosféry, které většinou nejsou ze zemského povrchu pozorovatelné. Projekt speciálního přístroje na pozorování sluneční koróny ve vysokém rozlišení Hi-C vypuštěný při suborbitálního letu byl úspěšný.

Novinky můžete [odabírat přes RSS](#).

→ Odborné články

Družice SDO pozorovala velké sluneční tornádo
Zajímavé pozorování sluneční družice Solar Dynamics Observatory se zaměřilo na rotační struktury v protuberancích a koronálních dutinách, které protuberance často obklopují. Jedná se o unikátní pozorování, které ukazuje nejen časový vývoj jevu, ale také jeho detailnější morfologii.

Připravované akce

24. 5. 2013
FESTIVAL SLUNCE
Netradiční vzdělávací a zábavná akce určená školním kolektivům, stejně jako rodinám s dětmi a široké veřejnosti. Přijďte se podívat na naši nejbližší hvězdu trochu jinak.

21.-22. 6. 2013
STUDIUM A MOTIVAČNÍ CESTA
Zajímavá studijní cesta spojená s malými semináři věnovanými energetickému využití sluneční energie, ale také pozorování projevů sluneční aktivity a jeho využití ve vzdělávací činnosti v rámci škol i mimoškolní činnosti.

28.-30. 6. 2013
WORKSHOP SLUNCE A JEHO POZOROVÁNÍ I - FYZIKA PLAZMATU
První ze tří workshopů určených studentům středních a vysokých škol, případně zájemcům z nejvyšších ročníků škol základních a dalším zájemcům věnovaný fyzice plazmatu a praktickým pozorováním.

[Ostatní akce](#)

Komunikační, vzdělávací, popularizační platforma.

Děkuji za pozornost

